

Bruksela, dnia 12.6.2019 r.
COM(2019) 276 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ, RADY, EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO,
KOMITETU REGIONÓW I EUROPEJSKIEGO BANKU INWESTYCYJNEGO**

**Stan przygotowań środków awaryjnych w związku z wystąpieniem
Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej**

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ, RADY, EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO,
KOMITETU REGIONÓW I EUROPEJSKIEGO BANKU INWESTYCYJNEGO**

**Stan przygotowań środków awaryjnych w związku z wystąpieniem
Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej**

1. WPROWADZENIE

Zjednoczone Królestwo postanowiło opuścić Unię Europejską, powołując się na procedurę przewidzianą w art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Na wniosek Zjednoczonego Królestwa Rada Europejska (art. 50) w dniu 11 kwietnia 2019 r. wyraziła zgodę¹ na kolejne przedłużenie² okresu przewidzianego w art. 50 ust. 3 TUE do dnia 31 października 2019 r.³. Jeśli Zjednoczone Królestwo ratyfikuje umowę o wystąpieniu na dowolnym etapie przed dniem 31 października 2019 r.⁴, wystąpienie nastąpi pierwszego dnia miesiąca następującego po zakończeniu procedur ratyfikacyjnych. Komisja nadal jest zdania, że najlepszym rozwiązaniem byłoby uporządkowane wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z Unii na podstawie umowy o wystąpieniu.

Jeśli do dnia 31 października 2019 r. Zjednoczone Królestwo nie ratyfikuje umowy o wystąpieniu lub jeśli nie zwróci się o trzecie przedłużenie, na które Rada Europejska (art. 50) wyrazi jednomyślną zgodę, okres przewidziany w art. 50 ust. 3 TUE upłynie w tym dniu. Zjednoczone Królestwo stanie się w takim wypadku państwem trzecim w dniu 1 listopada 2019 r. bez umowy zapewniającej uporządkowane wystąpienie. Z uwagi na utrzymującą się niepewność co do ratyfikacji umowy przez Zjednoczone Królestwo i ogólnej sytuacji wewnętrznej w tym państwie, zgodnie z podejściem, które Rada Europejska (art. 50) podkreśla od początku procesu, wszystkie podmioty muszą nadal przygotowywać się na wszelkie ewentualności, włącznie z wystąpieniem bez umowy.

Rada Europejska (art. 50) postanowiła dokonać przeglądu postępów na posiedzeniu w dniach 20–21 czerwca 2019 r. Aby dostarczyć informacji do tego przeglądu, w ślad za swoimi czterema poprzednimi komunikatami w sprawie gotowości na brexit i działań awaryjnych⁵ Komisja w niniejszym komunikacie podsumowuje środki w zakresie gotowości i środki awaryjne wprowadzone przez Unię Europejską i państwa członkowskie UE-27, skutki przedłużenia terminu oraz wszelkie prace przygotowawcze, które nadal wymagają podjęcia.

¹ Decyzja Rady Europejskiej (UE) 2019/584, Dz.U. L 101 z 11.4.2019, s. 1.

² Na wniosek Zjednoczonego Królestwa Rada Europejska udzieliła pierwszego przedłużenia w dniu 22 marca 2019 r. (decyzja Rady Europejskiej (UE) 2019/476, Dz.U. L 80I z 22.3.2019, s. 1).

³ W dniu 11 kwietnia 2019 r., po złożeniu przez Zjednoczone Królestwo drugiego wniosku o przedłużenie, Rada Europejska postanowiła również, że decyzja o przedłużeniu do dnia 31 października 2019 r. przestanie mieć zastosowanie w dniu 31 maja 2019 r., o ile Zjednoczone Królestwo nie przeprowadzi wyborów do Parlamentu Europejskiego i nie ratyfikuje umowy o wystąpieniu do dnia 22 maja 2019 r. Ponieważ Zjednoczone Królestwo nie ratyfikowało umowy o wystąpieniu do dnia 22 maja 2019 r., przeprowadziło wybory do Parlamentu Europejskiego w dniu 23 maja 2019 r.

⁴ Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, Dz.U. C 144I z 25.4.2019, s. 1.

⁵ 19.7.2018: COM(2018) 556 final/2; 13.11.2018: COM(2018) 880 final; 19.12.2018: COM(2018) 890 final; 10.4.2019: COM(2019) 195 final.

Komisja wzywa państwa członkowskie i zainteresowane strony do wykorzystania przedłużonego terminu do upewnienia się, czy wprowadzono wszystkie niezbędne środki gotowości i środki awaryjne.

Jak konsekwentnie podkreśla Komisja, środki awaryjne mogą jedynie ograniczyć najbardziej dotkliwe zakłócenia wynikające z wystąpienia bez umowy. Jakkolwiek Komisja nie spekuluje na temat możliwych skutków gospodarczych różnych scenariuszy, oczywiste jest, że wystąpienie Zjednoczonego Królestwa bez umowy miałyby poważne negatywne skutki gospodarcze, proporcjonalnie znacznie bardziej dotkliwe dla Zjednoczonego Królestwa niż dla państw członkowskich UE-27⁶. Przygotowania państw członkowskich i zainteresowanych stron mogą zmniejszyć indywidualne narażenie na negatywne skutki wystąpienia bez umowy. Niekorzystne skutki złagodzi również wysoki poziom gotowości we wszystkich sektorach gospodarki.

Jak stwierdzono w czwartym komunikacie w sprawie gotowości na brexit z dnia 10 kwietnia 2019 r.⁷, Komisja jest gotowa zaproponować środki wsparcia finansowego w celu złagodzenia skutków w najbardziej dotkniętych obszarach i sektorach, uwzględniając dostępne środki finansowe oraz wszelkie dostosowania po stronie wydatków i dochodów w budżecie UE, które mogą wynikać z nieuporządkowanego wystąpienia. Co się tyczy pilniejszego wsparcia dla zainteresowanych stron, przepisy UE dotyczące pomocy państwa przewidują elastyczne rozwiązania w zakresie środków krajowych.

2. PODEJMOWANE PRZEZ UE DZIAŁANIA PRZYGOTOWAWCZE I ŚRODKI AWARYJNE SĄ ADEKWATNE DO POTRZEB

Unia Europejska była przygotowana na wystąpienie Zjednoczonego Królestwa już przed jego pierwotną datą (30 marca 2019 r.). Wyniki szeroko zakrojonych prac przeprowadzonych przed tą datą przez wszystkie instytucje i organy UE i 27 państw członkowskich Unii są nadal aktualne.

Działania na szczeblu UE podsumowano w czwartym komunikacie w sprawie gotowości na brexit z dnia 10 kwietnia 2019 r. Komisja przedstawiła 19 wniosków ustawodawczych służących przygotowaniu się na wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE. Parlament Europejski i Rada przyjęły 18 z nich, a co do ostatniego, dotyczącego budżetu UE na 2019 r., osiągnięto porozumienie polityczne i prawdopodobnie zostanie on formalnie przyjęty w czerwcu 2019 r. Te akty ustawodawcze są wymienione w załączniku 1 i obejmują obszary od transportu, poprzez koordynację zabezpieczenia społecznego i program Erasmus+, po

⁶ W przypadku braku umowy, w którym to przypadku Zjednoczone Królestwo byłoby objęte przepisami Światowej Organizacji Handlu o najwyższym uprzywilejowaniu (KNU), zewnętrzne badania, uwzględniające zarówno kanały handlowe, jak i pozahandlowe, przewidują krótkookresowe obniżenie PKB Zjednoczonego Królestwa. Np. w światowej prognozie gospodarczej MFW (2019) przewiduje się spadek wynoszący od 3,7 % do 4,9 %, natomiast Bank Anglii (listopad 2018 r.) przewiduje spadek na poziomie od 4,75 % do 7,75 % w ciągu pięciu lat (w obu przypadkach w porównaniu z poziomem bazowym). Średni krótkoterminowy wpływ na państwa członkowskie UE-27 jest prognozowany przez MFW (2019) na poziomie znacznie poniżej 1 %, natomiast w badaniu Banku Anglii nie przedstawiono prognoz dla państw członkowskich UE-27. Co do skutków długoterminowych – w szeregu badań zewnętrznych prognozuje się długoterminowy ujemny wpływ na PKB Zjednoczonego Królestwa na poziomie około 3–8 %: według MFW (2019) – prawie 3 %, zaś według rządu Zjednoczonego Królestwa (2018) – 7,7 %. Średni długoterminowy wpływ na UE-27 jest szacowany przez MFW (2019) na poziomie znacznie poniżej 1 %, podobnie jak w większości innych badań.

⁷ COM(2019) 195 final.

system wizowy mający zastosowanie do obywateli Zjednoczonego Królestwa. Komisja przyjęła też 63 aktów nieustawodawczych w wielu obszarach polityki.

Komisja dokonała przeglądu wszystkich środków na szczeblu UE, aby ocenić, czy są one nadal adekwatne do potrzeb w sytuacji przedłużenia terminu przewidzianego w art. 50 ust. 3 TUE. Na podstawie tego przeglądu Komisja uważa, że wspomniane akty ustawodawcze i nieustawodawcze Unii nadal odpowiadają zamierzonym celom. Nie ma zatem potrzeby wprowadzania w nich zmian merytorycznych. Komisja nie planuje wprowadzania żadnych nowych środków przed nową datą wystąpienia.

W zdecydowanej większości tych aktów terminy ich stosowania i obowiązywania ulegają automatycznemu dostosowaniu do nowej daty wystąpienia, więc zmiana ich tekstów nie jest potrzebna. W niektórych aktach określono datę upływu ich ważności. Komisja rozważy, czy akty te wymagają przed tą datą dostosowania technicznego do nowych terminów.

Ponadto Komisja przyjęła⁸ 16 aktów o charakterze nieustawodawczym⁹ na podstawie przepisów sanitarnych i fitosanitarnych UE, zakładających wcześniejszą datę wystąpienia – 12 kwietnia 2019 r. – na podstawie gwarancji udzielonych przez Zjednoczone Królestwo. Z uwagi na przedłużenie terminu środki te są obecnie nieaktualne. Jeżeli jednak Zjednoczone Królestwo nadal będzie udzielać niezbędnych gwarancji, środki te zostaną ponownie przyjęte i będą stosowane od dnia 1 listopada 2019 r.

Opublikowane przez Komisję 93 zawiadomienia¹⁰ nadal stanowią dla zainteresowanych stron i organów źródło przydatnych informacji w wielu obszarach, na które wpłynie wystąpienie. Zmieniona data wystąpienia nie wpływa na zawarte w nich konkluzje z analizy prawnej skutków wystąpienia Zjednoczonego Królestwa.

Ponadto nadal trwają dyskusje techniczne i wymiana informacji pomiędzy Komisją a państwami członkowskimi UE-27 oraz przedstawicielami biznesu i społeczeństwa obywatelskiego na temat ogólnych kwestii dotyczących gotowości i działań awaryjnych oraz na temat konkretnych działań sektorowych, prawnych i administracyjnych. Dyskusje te były prowadzone w trakcie całego procesu i umożliwiły wyjaśnienie wielu kwestii.

3. TRWAJĄCE PRZYGOTOWANIA W WYBRANYCH OBSZARACH

W poprzednich komunikatach w sprawie gotowości na brexit uwzględniono szeroki zakres sektorów i istotnych kwestii z nimi związanych. W niniejszej sekcji skupiono się na obszarach, które w nadchodzących miesiącach nadal wymagają szczególnej uwagi.

Jak stale podkreśla Komisja, gotowość do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa wymaga wspólnego wysiłku organów publicznych i podmiotów gospodarczych. Wszystkie

⁸ Dz.U. C 100 I z 11.4.2019 i Dz.U. L 103 z 12.4.2019.

⁹ Akty te obejmują: (i) zatwierdzenie programu monitorowania pozostałości na 2019 r. w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa i terytoriów zależnych Korony Brytyjskiej; (ii) ustalenie statusu Zjednoczonego Królestwa i terytoriów zależnych Korony Brytyjskiej w odniesieniu do gąbczastej encefalopatii bydła (BSE); (iii) wpisanie Zjednoczonego Królestwa i terytoriów zależnych Korony Brytyjskiej jako państwa trzeciego uprawnionego do wywozu do UE żywych zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego oraz (iv) zatwierdzenie nowych lub rozszerzonych punktów kontroli granicznej w państwach członkowskich UE-27, których w największym stopniu dotyczy przywóz ze Zjednoczonego Królestwa.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices_pl

zainteresowane strony są odpowiedzialne za przygotowanie się na wszelkie ewentualności. Przygotować się muszą również obywatele, których rzecz dotyczy.

W niektórych sektorach przedsiębiorstwa zgłaszały w marcu 2019 r., że miały za mało czasu na dostosowanie się. Komisja zdecydowanie zachęca zainteresowane strony, aby, korzystając z dodatkowego czasu do 31 października 2019 r., podjęły wszelkie niezbędne działania w celu przygotowania się na wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE. Powinny one zapewnić uzyskanie niezbędnych zezwoleń regulacyjnych i podjęcie działań administracyjnych w odniesieniu do handlu transgranicznego, a także niezbędnych działań w zakresie relokacji lub reorganizacji przedsiębiorstwa bądź zmian w umowach¹¹. Należy w szczególności pamiętać, że wprowadzanie na rynek UE produktów, które nie spełniają koniecznych wymogów lub warunków zezwoleń, nie będzie możliwe. Jak stwierdzono powyżej, Komisja nie planuje już przyjęcia żadnych nowych środków na wypadek wystąpienia bez umowy czy też w celu skompensowania braku gotowości ze strony podmiotów gospodarczych. Komisja jest zdania, że dodatkowy okres dostępny dzięki przedłużeniu terminu powinien zasadniczo wystarczyć podmiotom gospodarczym na dostosowanie się, a więc nawet w przypadkach, w których dopuszczone są wyłączenia lub odstępstwa, nie powinny one być konieczne.

Władze krajowe, regionalne i lokalne w państwach członkowskich UE-27 odgrywają kluczową rolę w przygotowaniach do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE. Wszystkie państwa członkowskie UE-27 wprowadziły przepisy i strategie oraz poczyniły praktyczne przygotowania. Państwa członkowskie UE-27 powinny – podobnie jak to uczyniła Komisja w odniesieniu do środków awaryjnych UE – dokonać przeglądu swoich krajowych środków awaryjnych, aby mieć pewność, że są one nadal adekwatne do celów w sytuacji przedłużenia terminu określonego w art. 50 ust. 3. W przypadku wystąpienia bez umowy stosowanie ostatecznych środków przygotowawczych musi rozpocząć się najpóźniej dnia 1 listopada 2019 r.

Prawo pobytu i prawa do zabezpieczenia społecznego przysługujące obywatelom

W odniesieniu do **prawa pobytu obywateli Zjednoczonego Królestwa** państwa członkowskie UE-27 przygotowały lub przyjęły przed dniem 12 kwietnia 2019 r. krajowe środki awaryjne dla zapewnienia, aby obywatele Zjednoczonego Królestwa i członkowie ich rodzin pochodzący spoza UE mogli nadal legalnie przebywać w UE w okresie bezpośrednio po wystąpieniu bez umowy. Komisja współpracuje z państwami członkowskimi UE-27 dla zapewnienia spójnego ogólnego podejścia, jednocześnie uznając, że wskazana jest elastyczność co do rozwiązań w poszczególnych państwach członkowskich, ponieważ mają one do czynienia z różnymi wyzwaniami w zależności od panujących w nich systemów prawnych i administracyjnych oraz od liczby obywateli Zjednoczonego Królestwa przebywających na ich terytorium.

Aby zapewnić większą jasność sytuacji, Komisja – w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi UE-27 – przedstawiła przegląd krajowych środków dotyczących prawa pobytu na swoich stronach internetowych dotyczących gotowości na brexit¹². Komisja będzie nadal aktualizować te informacje na podstawie najnowszych danych uzyskanych z państw członkowskich UE-27. Komisja wzywa państwa członkowskie UE-27 do kontynuowania

¹¹ Na przykład zapis w umowie o wyborze jurysdykcji Zjednoczonego Królestwa (więcej szczegółów w odnośnym zawiadomieniu dla zainteresowanych stron: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/civil_justice_pl.pdf)

¹² https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/citizens-rights_en.

działań skierowanych do obywateli Zjednoczonego Królestwa mieszkających na ich terytorium. Komisja przypomina, że ochrona statusu prawnego obywateli Zjednoczonego Królestwa mieszkających obecnie w UE jest priorytetem.

Co się tyczy **obywateli UE mieszkających w Zjednoczonym Królestwie**, informacje na temat podejścia rządu Zjednoczonego Królestwa są dostępne na jego stronie internetowej¹³.

Jak wyjaśniono w czwartym komunikacie w sprawie gotowości na brexit z 10 kwietnia 2019 r., Komisja współpracuje również z państwami członkowskimi UE-27 w celu uzupełnienia poziomu ochrony **uprawnień do zabezpieczenia społecznego** przewidzianego w unijnym rozporządzeniu w sprawie środków awaryjnych¹⁴ na wypadek wystąpienia bez umowy. Obejmuje to stosowanie jednostronnego skoordynowanego podejścia awaryjnego do wszystkich osób ubezpieczonych, których uprawnienia odnoszą się do Zjednoczonego Królestwa przed datą wystąpienia. Poza tym państwa członkowskie UE-27 mogą jednostronnie stosować zasadę sumowania okresów pracy, ubezpieczenia i pobytu w Zjednoczonym Królestwie po wystąpieniu bądź też stosować dalsze środki jednostronne¹⁵. Mogą również umożliwić korzystanie z opieki zdrowotnej osobom ubezpieczonym w Zjednoczonym Królestwie przebywającym na ich terytorium. Komisja sporządziła przegląd środków krajowych¹⁶, który stanowi potwierdzenie, że chociaż środki wprowadzone w poszczególnych państwach członkowskich – ze względu na ich specyficzną sytuację – wykazują pewną różnorodność, to skoordynowane podejście zapewnia jednolity podstawowy poziom ochrony we wszystkich państwach członkowskich UE-27. Państwa członkowskie UE-27 powinny wykorzystać przedłużony termin, aby zapewnić obywatelom informacje potrzebne im do przygotowania się na wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE.

Produkty lecznicze, wyroby medyczne i substancje chemiczne

Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE ma znaczenie dla dwóch rodzajów **produktów leczniczych stosowanych u ludzi oraz weterynaryjnych produktów leczniczych**: dopuszczonych do obrotu centralnie przez Komisję Europejską oraz dopuszczonych do obrotu na szczeblu krajowym przez państwa członkowskie. Do dnia 12 kwietnia 2019 r. nie zapewniono zgodności z przepisami tylko w przypadku nielicznych produktów centralnie dopuszczonych do obrotu (około 1 %). Chociaż sytuacja ta nie stanowi zasadniczej trudności, rozwiązanie jej leży zarówno w interesie przemysłu farmaceutycznego, jak i pacjentów. Europejska Agencja Leków (EMA) jest obecnie bliska zakończenia procesu zapewniania zgodności regulacyjnej w odniesieniu do produktów dopuszczonych do obrotu na szczeblu centralnym. Wymagane są natomiast dalsze działania w odniesieniu do produktów dopuszczonych na szczeblu krajowym. Zdecydowanie zachęca się przemysł do wykorzystania przedłużonego terminu do zapewnienia zgodności regulacyjnej pozostałych produktów leczniczych do dnia 31 października 2019 r. w ścisłej współpracy z EMA i krajowymi agencjami ds. leków¹⁷. Jeżeli chodzi o przeniesienie obiektów służących do

¹³ <https://www.gov.uk/eusettledstatus>.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/500 z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia środków awaryjnych w dziedzinie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w następstwie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii, Dz.U. L 85I z 27.3.2019, s. 35.

¹⁵ Np. dalsze oferowanie możliwości eksportu do Zjednoczonego Królestwa świadczeń pieniężnych innych niż emerytury.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/citizens-rights_en.

¹⁷ Informacje o postępach tych działań przygotowawczych będą wymieniane między państwami członkowskimi i przekazywane Komisji i EMA w trakcie comiesięcznych posiedzeń grup koordynacyjnych ds. procedur wzajemnego uznawania i zdecentralizowanej ds. produktów stosowanych u ludzi i produktów

badania partii produktów ze Zjednoczonego Królestwa do państw członkowskich UE-27, w marcu 2019 r. Komisja wydała wytyczne w sprawie możliwości uzyskania przez przedsiębiorstwa tymczasowego zwolnienia pod określonymi warunkami¹⁸. Jakkolwiek kwestia ta powinna być mniej istotna ze względu na przedłużenie terminu określonego w art. 50 ust. 3, to wytyczne nadal mają zastosowanie zarówno do produktów dopuszczonych na szczeblu centralnym, jak i tych dopuszczonych na szczeblu krajowym, na potrzeby szybkiego zakończenia przenoszenia do UE-27 obiektów służących badaniom w ramach kontroli jakości.

Ponadto nadal trwa przenoszenie certyfikatów dotyczących **wyrobów medycznych** z jednostek notyfikowanych w Zjednoczonym Królestwie do jednostek notyfikowanych w UE-27. Kilka jednostek notyfikowanych w Zjednoczonym Królestwie współpracuje z jednostkami notyfikowanymi UE-27 lub tworzy w tych państwach nowe jednostki w celu przeniesienia certyfikatów ich klientów do tych państw. Chociaż przed 12 kwietnia 2019 r. poczyniono znaczne postępy w przenoszeniu certyfikatów, konieczne będzie jeszcze przeprowadzenie znacznych prac w celu osiągnięcia pełnej zgodności z przepisami do dnia 31 października 2019 r. W przypadkach, w których jednostki notyfikowane w Zjednoczonym Królestwie nie będą w stanie przenieść certyfikatów swoich klientów w terminie, zdecydowanie zaleca się producentom zajęcie się we własnym zakresie przenoszeniem certyfikatów do jednostek notyfikowanych w państwach członkowskich UE-27. Państwa członkowskie powinny wspomagać przedsiębiorstwa w skoncentrowaniu działań przygotowawczych na produktach krytycznych i w znalezieniu jednostki notyfikowanej w UE-27 w celu terminowego przeniesienia certyfikatów. Państwa członkowskie regularnie omawiają postępy w tym obszarze, w szczególności w ramach grupy zadaniowej ds. brexitu w ramach sieci właściwych organów ds. wyrobów medycznych, a także pozostają w stałym kontakcie z Komisją. Komisja jest zdania, że przedłużenie terminu przewidzianego w art. 50 ust. 3 do dnia 31 października 2019 r. zapewnia wystarczającą ilość czasu na dokończenie zarówno przenoszenia certyfikatów, jak i dostosowywania etykiet produktów.

Jeśli chodzi o **substancje chemiczne**, do końca kwietnia 2019 r. przeniesiono do państw członkowskich UE-27 rejestracje REACH 463 substancji, zaś 718 substancji nadal było zarejestrowanych wyłącznie przez podmioty rejestrujące mające siedzibę w Zjednoczonym Królestwie. Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA) otworzyła „okno dla brexitu” w REACH-IT¹⁹, aby podjąć niezbędne działania w celu przeniesienia rejestracji REACH przed datą wystąpienia. Po ostatnim przedłużeniu terminu określonego w art. 50 ust. 3 „okno dla brexitu” pozostaje otwarte przez ECHA do dnia 31 października 2019 r. Przedsiębiorstwom z podmiotami rejestrującymi mającymi siedzibę w Zjednoczonym Królestwie, które jeszcze nie przeniosły swoich rejestracji do państw członkowskich UE-27, zdecydowanie zaleca się korzystanie z tej możliwości oraz kontakt i koordynację z potencjalnymi podmiotami współrejestrującymi i dalszymi użytkownikami w UE-27. Jeżeli rejestracje nie zostaną przeniesione, to począwszy od dnia wystąpienia odnośne chemikalia nie będą mogły być

weterynaryjnych (CMDh/CMDv) oraz podczas regularnych spotkań sieci szefów agencji leków (HMA) i jej grupy zadaniowej ds. brexitu.

¹⁸ Właściwe organy mogą w należycie uzasadnionych przypadkach stosować wyłączenia przewidziane w art. 20 lit. b) dyrektywy 2001/83/WE (w sprawie produktów leczniczych stosowanych u ludzi) i w art. 24 lit. b) dyrektywy 2001/82/WE (w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych), aby przez określony czas – najpóźniej do końca 2019 r. – umożliwić posiadaczom pozwoleń na dopuszczenie do obrotu powoływanie się na badania w ramach kontroli jakości przeprowadzone w Zjednoczonym Królestwie.

¹⁹ https://echa.europa.eu/uk-withdrawal-from-the-eu?utm_source=echa.europa.eu&utm_medium=display&utm_campaign=customer-insight&utm_content=banner.

wprowadzane do obrotu w UE. Podmioty z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie, ubiegające się o zezwolenia w ramach REACH, muszą przenieść swoje wnioski do przedsiębiorstw z siedzibą w UE-27, aby uniknąć zakłóceń w dostawach.

Cła, podatki pośrednie i punkty kontroli granicznej

W dziedzinie **ceł i podatków pośrednich** Komisja już przed poprzednią datą wystąpienia zorganizowała liczne spotkania techniczne i opublikowała wytyczne dotyczące ceł, podatku od wartości dodanej (VAT) i podatku akcyzowego²⁰. Na okres do dnia wystąpienia zaplanowano szereg dalszych międzysektorowych dyskusji podsumowujących z administracjami krajowymi. Działania skupiają się obecnie na zapewnianiu krajowym funkcjonariuszom celnym ukierunkowanych szkoleń w postaci warsztatów²¹, filmów w internecie lub animacji, a także na organizacji przyspieszonych programów szkoleń na potrzeby rekrutacji nowych pracowników służb celnych i przekwalifikowywania dotychczasowych pracowników²².

Ponadto Komisja kontynuuje wielojęzyczną kampanię informacyjną uruchomioną 18 lutego 2019 r., która ma służyć pomocą unijnym przedsiębiorstwom i wszystkim innym zainteresowanym stronom w przygotowaniach do wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE²³. Narzędzia komunikacyjne obejmują m.in. specjalną stronę internetową²⁴, ulotki, przewodnik celny oraz internetowe objaśnienia rozwiązań technicznych służących skutecznemu wdrażaniu unijnego kodeksu celnego w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa w przypadku wystąpienia bez umowy.

Administracje krajowe poczyniły znaczne inwestycje w infrastrukturę i zasoby ludzkie, przede wszystkim w państwach członkowskich, które są głównymi punktami wejściowymi i wyjściowymi w handlu między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem. Państwa członkowskie współpracują również z Komisją w ramach działań szkoleniowych i komunikacyjnych mających na celu dotarcie do podmiotów gospodarczych oraz zainteresowanych stron.

Z uwagi na dużą liczbę podmiotów, których to dotyczy, trudno jest określić dokładny poziom gotowości przedsiębiorstw w dziedzinie ceł, jednak z danych statystycznych wynika, że działania zostały podjęte.

Po pierwsze między lutym a marcem 2019 r. znacznie wzrosła liczba unijnych numerów rejestracyjnych i identyfikacyjnych przedsiębiorcy (EORI), przyznawanych wszystkim podmiotom zarejestrowanym przez organy celne na potrzeby przyszłych działań związanych z przywozem lub wywozem²⁵. W tym względzie Komisja wyjaśniła²⁶, że podmioty

²⁰ Wytyczne są dostępne na stronie internetowej: https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk-withdrawal-pl

²¹ Do końca 2019 r. zaplanowano 15 dodatkowych warsztatów.

²² Obecnie dostępne są trzy programy szkoleń przyspieszonych dla wszystkich państw członkowskich i we wszystkich językach UE, co umożliwia bezpośredni dostęp do materiałów szkoleniowych UE.

²³ Komunikat prasowy: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-901_pl.htm.

²⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk-withdrawal-pl

²⁵ Liczba wniosków o numer EORI znacznie wzrosła w marcu 2019 r. (z 57 556 w lutym 2019 r. do 306 105 w marcu 2019 r.), a największy wzrost odnotowano w państwach członkowskich w sąsiedztwie Zjednoczonego Królestwa. We Francji liczba wniosków wzrosła 55-krotnie – z 4 020 do 219 924; w Irlandii – siedmiokrotnie: z 327 w styczniu do 2 017 w lutym i 1 941 w marcu 2019 r. Z kolei w Belgii liczba wniosków wzrosła o 50 % – z 962 do 1 570, zaś we Włoszech w marcu 2019 r. wpłynęło sześciokrotnie więcej wniosków (31 375) niż w lutym tegoż roku (5 890) (źródło: comiesięczny raport z bazy danych systemu przedsiębiorców (EOS)).

gospodarcze mogą przedstawić wymagane dane i podjąć niezbędne kroki w celu rejestracji przed datą wystąpienia. Po drugie, wzrosła również liczba wniosków dotyczących statusu upoważnionego przedsiębiorcy (AEO), który umożliwia korzystanie z pewnych ułatwień i uproszczeń celnych²⁷. Tendencje te wskazują na to, że zainteresowane strony są w coraz większym stopniu przygotowane w kontekście procedur celnych, co jednak nie oznacza, że podjęto wszystkie konieczne środki przygotowawcze. W szczególności przyznanie numeru EORI i statusu AEO to tylko niektóre z działań potrzebnych podmiotom gospodarczym do przygotowania się do wystąpienia bez umowy. Działania te mogą też obejmować m.in. zmiany w logistyce i planowaniu operacyjnym lub ewentualne zatrudnienie specjalistów w dziedzinie cel. Należy wreszcie podkreślić, że nie tylko kraje w sąsiedztwie Zjednoczonego Królestwa powinny podejmować intensywne wysiłki: każde przedsiębiorstwo z UE-27, które po dacie wystąpienia zamierza nadal prowadzić wymianę handlową ze Zjednoczonym Królestwem, powinno skontaktować się z krajową administracją celną, aby upewnić się, że poczyniło wszelkie niezbędne przygotowania.

W dziedzinie kontroli sanitarnych i fitosanitarnych (SPS) państwa członkowskie UE-27 utworzyły nowe **punkty kontroli granicznej** (PKG) lub rozbudowały istniejące punkty w miejscach wprowadzania przywozu ze Zjednoczonego Królestwa do UE. Jak stwierdzono powyżej, akt nieustawodawczy zatwierdzający te PKG będzie musiał zostać przyjęty ponownie wskutek ostatniego przedłużenia terminu określonego w art. 50 ust. 3. Wcześniej państwa członkowskie UE-27 powinny wykorzystać dodatkowy czas na ocenę potrzeby dalszych dostosowań tych PKG, aby od samego początku zapewnić ich pełną operacyjność. Ponadto Komisja utrzymuje regularne kontakty z najbardziej zainteresowanymi państwami członkowskimi, tak aby w przypadku wystąpienia bez umowy możliwe było sprawne uruchomienie lądowego połączenia transportowego między Irlandią a pozostałą częścią Unii Europejskiej przez Zjednoczone Królestwo, w tym wsparcia niezbędnych systemów informatycznych.

Transport

W dziedzinie **transportu lotniczego** w rozporządzeniu (UE) 2019/502²⁸ w sprawie środków awaryjnych przewidziano specjalny mechanizm umożliwiający unijnym liniom lotniczym spełnienie unijnych wymogów dotyczących własności i kontroli po wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE. Linie lotnicze miały 15 dni od wejścia w życie rozporządzenia (tj. od dnia 28 marca 2019 r.) na przedłożenie odpowiedniemu krajowemu organowi wydającemu licencje planu opisującego środki planowane w celu osiągnięcia pełnej zgodności z wymogami. Właściwe organy wydające zezwolenia mają dwa miesiące na dokonanie oceny, czy środki te zapewnią zgodność z przepisami, i muszą poinformować o swojej ocenie Komisję i danego przewoźnika lotniczego. Zgodnie z rozporządzeniem

²⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/guidance-customs-procedures_pl.pdf

²⁷ W 2018 i 2019 r. wzrosła liczba wniosków o status AEO (z 1 449 wniosków w 2017 r. do 1 727 wniosków w 2018 r. i 943 wniosków w pierwszych pięciu miesiącach 2019 r.). Wzrost jest szczególnie zauważalny w Irlandii (16 wniosków w 2017 r., 42 w 2018 r. i 76 w pierwszych pięciu miesiącach 2019 r.) i Francji (100 wniosków w pierwszych pięciu miesiącach 2019 r. w porównaniu z 132 wnioskami w całym roku 2018). Ponieważ numer EORI jest konieczny, aby ubiegać się o status upoważnionego podmiotu gospodarczego, nie można wykluczyć, że liczba wniosków o status AEO może w przyszłości wzrosnąć jeszcze bardziej, zważywszy że w marcu 2019 r. odnotowano największą liczbę wniosków o numer EORI (źródło: comiesięczny raport z bazy danych systemu przedsiębiorców (EOS)).

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/502 z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad zapewniających podstawowe połączenia lotnicze w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii, Dz.U. L 851 z 27.3.2019, s. 49.

w sprawie środków awaryjnych przewoźnicy mają następnie czas do dnia 30 marca 2020 r. na wdrożenie opisanych środków i wypełnienie wymogów unijnych dotyczących własności i kontroli²⁹. Proces ten jest w toku, a Komisja utrzymuje regularne kontakty z organami krajowymi. Rozporządzenie w sprawie środków awaryjnych umożliwia również przewoźnikom lotniczym ze Zjednoczonego Królestwa ubieganie się o zezwolenie na prowadzenie działalności w każdym państwie członkowskim, w którym chcą ją prowadzić; te przepisy również stosuje się od dnia 28 marca 2019 r.

W sektorze **transportu kolejowego** podmioty, które nie podjęły niezbędnych kroków w celu uzyskania odpowiednich dokumentów UE-27, powinny je podjąć. Rozporządzenie (UE) 2019/503³⁰ w sprawie środków awaryjnych oferuje wystarczająco dużo czasu na zapewnienie zgodności z przepisami. Biorąc pod uwagę przedłużenie terminu, Komisja jest zdania, że podmioty gospodarcze mają dość czasu na zapewnienie zgodności przed dniem wystąpienia. Maszyniści, którzy chcą nadal prowadzić pociągi na liniach transgranicznych, a dotąd nie uzyskali ważnego zezwolenia UE-27 (ich liczba jest znaczna), będą musieli podjąć działania w tym celu. Co się tyczy certyfikatów bezpieczeństwa i koncesji dla przedsiębiorstw kolejowych prowadzących przewozy w tunelu pod kanałem La Manche, organy krajowe i niektóre podmioty wprowadziły dalsze środki w celu zapewnienia dostępności odpowiednich certyfikatów i licencji UE-27.

Działalność połowowa

W sektorze **rybołówstwa** Komisja podjęła szybkie działania w celu wdrożenia unijnych rozporządzeń w sprawie środków awaryjnych³¹. Komisja i państwa członkowskie współpracują w celu gromadzenia informacji w odpowiednim formacie, tak aby wnioski o upoważnienie statków UE do połowów na wodach Zjednoczonego Królestwa mogły być rozpatrywane natychmiast po wejściu w życie rozporządzenia awaryjnego w sprawie upoważnień do połowów. Komisja zadba o to, aby w razie potrzeby były zapewnione struktury niezbędne do szybkiego wdrożenia środka awaryjnego.

Komisja współpracuje również ściśle z państwami członkowskimi w celu dostosowania ich programów operacyjnych, tak aby – w razie konieczności i we właściwych przypadkach – środki z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego mogły być wykorzystywane do tymczasowego zaprzestania działalności. Komisja ponownie podkreśla znaczenie skoordynowanego podejścia zainteresowanych państw członkowskich UE-27 do przygotowania się na ewentualną sytuację, w której statki UE nie miałyby już dostępu do

²⁹ Art. 16 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/502 stanowi, że rozporządzenie przestanie mieć zastosowanie w tym z poniższych terminów, który przypadnie wcześniej: a) w dniu wejścia w życie, lub w zależności od przypadku, w dniu rozpoczęcia tymczasowego stosowania, kompleksowej umowy ze Zjednoczonym Królestwem dotyczącej świadczenia usług transportu lotniczego, której Unia jest stroną lub b) w dniu 30 marca 2020 r.

³⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/503 z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie niektórych aspektów bezpieczeństwa kolei i jakości sieci połączeń w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii, Dz.U. L 85I z 27.3.2019, s. 60.

³¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/498 z dnia 25 marca 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/2403 w odniesieniu do upoważnień dla unijnych statków rybackich do połowów na wodach Zjednoczonego Królestwa oraz w odniesieniu do operacji połowowych prowadzonych przez statki rybackie Zjednoczonego Królestwa na wodach Unii, Dz.U. L 85I z 27.3.2019, s. 25 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/497 z dnia 25 marca 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do niektórych przepisów dotyczących Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii, Dz.U. L 85I z 27.3.2019, s. 22.

wód Zjednoczonego Królestwa. Komisja jest skłonna sprzyjać dalszym konsultacjom w celu wypracowania wspólnych ram monitorowania zmian lub zakłóceń w działalności połowowej na wodach UE, w tym ewentualnego przeniesienia tej działalności, oraz w celu umożliwienia skoordynowanej reakcji obejmującej ewentualne przeznaczenie wsparcia na tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej. Komisja będzie również kontynuować współpracę z Europejską Agencją Kontroli Rybołówstwa, która może odegrać użyteczną rolę w sytuacji zwiększonych potrzeb w zakresie kontroli, monitorowania i nadzoru po wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE.

Jeżeli Zjednoczone Królestwo wystąpi z Unii Europejskiej bez umowy w dniu 31 października 2019 r., będzie należało w odpowiednim czasie rozważyć konsekwencje dla ustalenia uprawnień do połowów na 2020 r., co może wymagać odrębnego porozumienia ze Zjednoczonym Królestwem zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego i na podstawie opinii naukowych.

Usługi finansowe

W dziedzinie **usług finansowych**, w okresie poprzedzającym poprzednią datę wystąpienia (12 kwietnia 2019 r.) przedsiębiorstwa poczyniły znaczne postępy w zakresie planowania awaryjnego, w tym w zakresie rejestrowania działalności gospodarczej w państwach członkowskich UE-27, przeformułowywania lub rozwiązywania umów transgranicznych, a także dostosowywania modeli biznesowych³². Pewne kwestie pozostają jednak nierozwiązane. Przedsiębiorstwom ubezpieczeniowym, dostawcom usług płatniczych i innym operatorom usług finansowych, którzy pozostają nieprzygotowani w zakresie niektórych aspektów działalności (na przykład w zakresie zarządzania umowami i dostępu do infrastruktury), zdecydowanie zaleca się zakończenie prac przygotowawczych do dnia 31 października 2019 r. Komisja współpracuje z organami nadzoru na szczeblach unijnym i krajowym w celu zapewnienia pełnego wdrożenia planów awaryjnych przedsiębiorstw i oczekuje, że organy nadzorcze w Zjednoczonym Królestwie nie będą utrudniać przedsiębiorstwom wdrażania takich planów. Komisja współpracuje również z państwami członkowskimi w celu zapewnienia spójnego podejścia do przygotowań awaryjnych w obszarze usług finansowych na szczeblu krajowym, aby zapewnić utrzymanie stabilności finansowej i uniknąć zaburzenia równych warunków działania na jednolitym rynku usług finansowych. Komisji zależy na utrzymaniu stabilnych i otwartych rynków finansowych. Jeśli jednak w dniu 31 października 2019 r. Zjednoczone Królestwo wystąpi z Unii Europejskiej bez umowy, nie uda się uniknąć pewnego rozdrobnienia rynku w sektorze usług finansowych.

3. PODSUMOWANIE

Zdaniem Komisji nadal należy liczyć się z możliwością wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE bez umowy, wraz z wszystkimi wynikającymi z tego negatywnymi skutkami gospodarczymi. Komisja oceniła wszystkie obecne unijne środki awaryjne w świetle przedłużenia terminu przewidzianego w art. 50 ust. 3 i stwierdziła, że środki te są nadal odpowiednie i adekwatne do celu. Niemniej jednak Komisja będzie nadal monitorować

³² Europejski Bank Centralny i europejskie urzędy nadzoru finansowego, w oparciu o dane dotyczące planowania awaryjnego, uważają, że ogólny poziom gotowości sektora finansowego jest zadowalający. Bank Anglii stwierdził, że poziom gotowości w sektorze finansowym Zjednoczonego Królestwa jest odpowiedni. Ponadto w przeglądzie stabilności finansowej EBC z maja 2019 r. stwierdzono, że „ryzyko dla ogólnej stabilności finansowej strefy euro w przypadku brexitu bez umowy jest możliwe do opanowania, a władze są przygotowane na ten scenariusz”.

rozwój sytuacji politycznej i oceniać, czy konieczne będzie rozszerzenie przyjętych środków. Komisja będzie również w dalszym ciągu wspierać państwa członkowskie i zainteresowane strony w ich przygotowaniach oraz ponownie podkreśla, jak ważne jest, by wszystkie zainteresowane strony wykorzystały okres przedłużony do dnia 31 października 2019 r., aby zapewnić najlepsze możliwe przygotowanie na wszelkie ewentualności.